

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen
Kemi og Fødevarekvalitet/AKOU
Dep sagsnr.: 27639
Den 16. september 2014
FVM 314

GRUNDMOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af bilag II, III og V til Europa-Parlamentets og Rådets forordning 396/2005 med hensyn til maksimalgrænseværdier for pesticiderne 1,4-dimethylnaphthalen, benfuracarb, carbofuran, carbosulfan, ethephon, fenamidon, fenvalerat, fenhexamid, furathiocarb, imazapyr, malathion, picoxystrobin, spirotetramat, tepraloxymid og trifloxystrobin i eller på specifikke produkter (komité sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Forslaget omhandler ændringer af maksimalgrænseværdier i bilag II, III og V til pesticidrammeforordning nr. 396/2005 for 15 aktivstoffer i en række afgrøder og i produkter af animalsk oprindelse. Forslaget indebærer ændringer af maksimalgrænseværdier på baggrund af nye anvendelser og importtolerancer for stofferne 1,4-dimethylnaphthalen, ethephon, fenamidon, fenvalerat, fenhexamid, imazapyr, malathion, picoxystrobin, spirotetramat, tepraloxymid og trifloxystrobin samt revurdering af stofferne carbofuran, carbosulfan, benfuracarb og furathiocarb. Ændringerne betyder, at der både er maksimalgrænseværdier, der sættes op, og maksimalgrænseværdier, der sættes ned. Der er gennemført risikovurderinger for de anførte stoffer, og de ændrede maksimalgrænseværdier – bortset fra maksimalgrænseværdien for malathion i havesalat og citrusfrugter – vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable. DTU Fødevareinstituttet har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter. Forslaget forventes at komme til afstemning i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) den 22. – 23. september 2014. En vedtagelse af forslaget – bortset fra maksimalgrænseværdierne for malathion i havesalat og citrusfrugter – vurderes at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark. Regeringen kan støtte forslaget, såfremt grænseværdierne for malathion i havesalat og citrusfrugter ikke sættes op.

Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevareordførere for behandling af komité sager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring af bilag II, III og V til forordning nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF (herefter pesticidrammeforordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 14, stk. 1, litra a i pesticidrammeforordningen.

Forslaget behandles i en forskriftkomitéprocedure med kontrol i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF). Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF), forelægger Kommissionen sagen for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 2 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen.

Forslaget forventes at komme til afstemning i Den Stående Komité for Planter, Dyr, Fødevarer og Foder (SCoPAFF) den 22. og 23. september 2014.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

Generelt om ændringer af maksimalgrænseværdier for pesticidrester

Maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer er fastsat i pesticidrammeforordningens bilag II for de aktivstoffer, der allerede er fuldt evaluerede i forbindelse med optagelse eller ikke-optagelse på EU's positivliste til anvendelse af pesticider (forordning 1107/2009). Maksimalgrænseværdier er fastsat i bilag III for de aktivstoffer og afgrøder, der endnu ikke er færdigevaluerede med hensyn til alle anvendelser og resulterende restindhold; der er dog foretaget en sundhedsmæssig vurdering af alle maksimalgrænseværdier i bilag III.

For nogle pesticider vurderes det ikke nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier, fordi et eventuelt restindhold efter anvendelse af pesticiderne ikke vurderes at have en sundhedsmæssig risiko. Disse stoffer opføres på en liste i pesticidrammeforordningens bilag IV. Pesticider, hvor alle maksimalgrænseværdier fastsættes på detektionsgrænsen, opføres på bilag V.

Når der er indgivet en ansøgning om en konkret anvendelse af et pesticid i EU, gennemføres der i EU en konkret risikovurdering, og der fastlægges på den baggrund specifikke maksimalgrænseværdier for pesticidrester i bestemte afgrøder. Så længe der ikke er fastlagt en maksimalgrænseværdi på baggrund af konkrete anvendelser af et pesticid, gælder den automatisk fastsatte analytiske detektionsgrænse på 0,01 mg/kg for afgrødepesticid-kombinationen. Dette er udtryk for en 0-tolerance, idet det pågældende pesticid ikke må kunne måles i afgrøden.

En maksimalgrænseværdi kan, efter den fornødne konkrete risikovurdering i EU, indføres eller ændres på baggrund af:

- udvidet anvendelse til andre afgrøder af et allerede godkendt pesticid.
- anden anvendelse af et pesticid, for eksempel i en medlemsstat hvor der for en effektiv bekæmpelse påkræves en øget behandling, der medfører en øget rest i afgrøden.
- ansøgninger om importtolerancer fra tredjelande for produkter, der indføres til EU, og hvor der ikke allerede er fastsat en dækkende EU-grænseværdi.
- implementering af Codex Alimentarius (FAO/WHO) grænseværdier i EU.
- nye oplysninger om for eksempel toksikologi.
- planlagt revurdering af pesticidet.
- andre særlige forhold (for eksempel at stoffet forekommer som miljøforurening).
- tilbagekaldelse af eksisterende godkendelser.

Ansøgninger om fastsættelse af en ny maksimalgrænseværdi på baggrund af anvendelse i EU eller import af fødevarer, der indeholder rester af stoffet, bliver i første omgang evalueret af en medlemsstat i EU. Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) foretager herefter en videnskabelig sundhedsmæssig vurdering af alle forslag til ændringer af maksimalgrænseværdier.

Kommissionens forslag

Kommissionen foreslår på baggrund af videnskabelige risikovurderinger fra Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA), at bilag II, III og V ændres med hensyn til maksimalgrænseværdier (MRL) for stofferne 1,4-dimethylnaphthalene, benfuracarb, carbofuran, carbosulfan, ethephon, fenamidon, fenvalerat, fenhexamid, furathiocarb, imazapyr, malathion, picoxystrobin, spirotetramat, tepraloxymid and trifloxystrobin.

I forslaget behandles carbofuran, carbosulfan, benfuracarb og furathiocarb under ét, hvilket skyldes, at carbosulfan, benfuracarb og furathiocarb under den analytiske proces delvist omdannes til carbofuran. For disse stoffer foreslås maksimalgrænseværdierne ændret på baggrund af en revurdering.

For de øvrige stoffer foreslås maksimalgrænseværdierne ændret som konsekvens af nye anvendelser og importtolerancer.

Maksimalgrænseværdien sættes til detektionsgrænsen, hvis der hverken er en relevant godkendelse i EU, en importtolerance eller en Codex Alimentarius-grænseværdi. Stoffer, hvor alle maksimalgrænseværdierne sættes ned til detektionsgrænsen, overføres til bilag V.

Nedenfor er angivet hvilke maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra den analytiske detektionsgrænse (ny maksimalgrænseværdi), hvilke maksimalgrænseværdier, der foreslås sat op fra en værdi højere end den analytiske detektionsgrænse (maksimalgrænseværdien sættes op) samt hvilke maksimalgrænseværdier, der sættes ned.

Grænseværdier som følge af nye anvendelser og importtolerancer af stofferne:

- For 1,4-dimethylnaphthalen sættes ny maksimalgrænseværdi for kartofler.
- For ethephon sættes maksimalgrænseværdien op for spisedruer og spiseoliven.
- For fenamidon sættes maksimalgrænseværdien op for hele gruppen andre rod- og knoldgrøntsager undtagen sukkerroe, hvidløg, kepaløg (perleløg), skalotteløg,

forårsløg (pibeløg og lignende sorter), tomater (kirsebærtomat, trætomat, blærebæger, gojibær, bukketorn), peberfrugter (chilipeber), auberginer, broccoli, kinakål (indisk sennep, pak choi, tai goo choi, choi sum, pe-tsai), vårsalat, havesalat (hovedsalat, lollo rosso, icebergsalat, romersk salat (cossalat)), endivie, bredbladet (vild cikorie, rød cikorie, radicchio, kruset endivie, sugar loaf), havekarse, langskulpet vinterkarse, salatsennep, rød sennep, blade og skud af brassica, hele gruppen spinat og lign. (blade), hele undergruppen urter, kardoner, bladselleri, fennikel, rabarber og honning.

- For fenhexamid sættes maksimalgrænseværdien op for azerol-hvidtjørn.
- For fenvalerat sættes maksimalgrænseværdien ned for mangofrugter. Maksimalgrænseværdien sættes op for peberfrugter, broccoli og havesalat (hovedsalat, lollo rosso, icebergsalat, romersk salat (cossalat)).
- For imazapyr sættes ny maksimalgrænseværdi for linser, solsikkefrø, rapsfrø, sennepsfrø og hele hovedgruppen af animalske produkter – landdyr.
- For malathion sættes maksimalgrænseværdien op for hele gruppen af citrusfrugter og havesalat (hovedsalat, lollo rosso, icebergsalat, romersk salat (cossalat)).
- For picoxystrobin sættes maksimalgrænseværdien op for sukkerroer (roden).
- For spirotetramat sættes maksimalgrænseværdien op for oliven til olie-fremstilling.
- For tepraloxymid sættes maksimalgrænseværdien op for jordskokker og radiser (sort ræddike, japanræddike og lignende sorter, jordmandel).
- For trifloxystrobin sættes maksimalgrænseværdien op for undergruppen stængelfrugter.

Grænseværdier som følge af revurderinger:

- For carbofuran sættes maksimalgrænseværdien ned for appelsiner, mandariner, solsikkefrø og rapsfrø.

Udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt forslaget som et led i forskriftskomitéproceduren med kontrol.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af bilag til pesticidrammeforordningen. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark. I henhold til pesticidrammeforordningens artikel 34 fastsætter medlemsstaterne sanktioner for overtrædelse af forordningen.

Konsekvenser

Forslaget har ikke lovgivningsmæssige, statsfinansielle eller administrative konsekvenser. Forslaget vurderes heller ikke at have samfundsøkonomiske eller erhvervs-mæssige konsekvenser.

Forslaget er udarbejdet på basis af videnskabelige vurderinger fra Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA), som har vurderet, at de foreslåede ændringer vedrørende de maksimalgrænseværdier er sundhedsmæssigt acceptable for forbrugerne.

DTU Fødevareinstituttet er anmodet om en vurdering af forslaget og vurderer, at der ikke vil være sundhedsmæssige problemer som følge af de foreslåede ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier, under forudsætning af, at maksimalgrænseværdierne for malathion i havesalat og citrusfrugter forbliver uændret.

For stoffet malathion foreslås maksimalgrænseværdien for citrusfrugter sat op fra detektionsgrænsen til 2 mg/kg og for havesalat sat op fra detektionsgrænsen til 0,5 mg/kg. DTU Fødevareinstituttet udtaler, at det ikke vil være sundhedsmæssigt acceptabelt at sætte grænseværdierne op, da indtaget af malathion ifølge DTU's beregningsmetoder kan overskride det acceptable daglige indtag (ADI).

DTU Fødevareinstituttet bemærker, at Den Europæiske Fødevareresikkerhedsautoritet (EFSA) ikke har foretaget en vurdering af eventuelle kombinationseffekter, idet der endnu ikke foreligger en harmoniseret metode til dette. Der arbejdes i Den Europæiske Fødevareresikkerhedsautoritet (EFSA), med dansk deltagelse, målrettet på at udvikle en sådan metode.

Det fremgår af pesticidrammeforordningens artikel 14, stk. 2, at eventuelle kombinationseffekter skal indarbejdes i vurderingen af pesticidrester i fødevarer, når der findes en egnet metode.

I fravær af en harmoniseret metode til vurdering af mulige kombinationseffekter har DTU Fødevareinstituttet - på grundlag af den nuværende viden om kombinationseffekter og indtag af pesticidrester hos den danske befolkning - foretaget en overslagsmæssig vurdering af risikoen for indtaget af pesticider, hvor der tages højde for kombinationseffekter. På baggrund heraf vurderes de foreslåede maksimalgrænseværdier ikke at give anledning til sundhedsmæssige betænkeligheder.

En vedtagelse af forslaget vurderes på den baggrund - bortset fra maksimalgrænseværdierne for malathion i havesalat og citrusfrugter - at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

NOAH – Friends of the Earth Denmark har indsendt hørings svar, hvor hovedbudskaberne er, at Danmark skal afvise højere grænseværdier for pesticidrester. Endvidere fremhæves det, at Danmark bør arbejde for en helhedsorienteret tilgang til såvel landbrugspraksis som til vurdering af fødevarer kvalitet. Desuden fremhæves det, at handelsbarrierer ikke bør være bestemmende for, hvilke grænseværdier der skal være gældende.

Biodynamisk Forbrugersammenslutning har indsendt hørings svar med det hovedbudskab, at alle fødevarer skal være biodynamiske eller økologiske for at undgå gift i fødevarer.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Alle pesticider, der anvendes i EU, skal gennem en grundig sundhedsmæssig vurdering, som fører til fastsættelse af en maksimalgrænseværdi for restindholdet i fødevarerne

(bilag II og III), eller som fører til den beslutning, at det ikke er nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier (optagelse på bilag IV). Stoffer, hvor alle maksimalgrænseværdierne sættes ned til detektionsgrænsen, overføres til bilag V. Pesticidrammeforordningen, og de deraf afledte forordninger, er derfor vigtige elementer i beskyttelsen af de danske forbrugeres sikkerhed. Regeringen kan alene støtte forslag, der vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable.

Det er højt prioriteret fra dansk side, at pesticidrammeforordningen kan virke med henblik på fuld harmonisering af reglerne vedrørende fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer i EU. For at dette kan lade sig gøre, skal rammeforordningens bilag løbende ændres, herunder bilag II, III, IV og V.

For alle stofferne – bortset fra maksimalgrænseværdien for malathion i havesalat og citrusfrugter – er det vurderingen, at de foreslåede ændringer vil medføre en tilstand på fødevarerområdet, der er sundhedsmæssigt acceptabel.

Regeringen kan støtte forslaget, idet man dog lægger afgørende vægt på, at den eksisterende maksimalgrænseværdi for malathion i havesalat og citrusfrugter forbliver uændret og dermed i overensstemmelse med den videnskabelige rådgivning fra DTU.

Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, regeringen har forelagt Folketingets fødevarerordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Baseret på afstemningerne fra tidligere lignende forslag vurderes der at være kvalificeret flertal for forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.